

NYT FRA HØRSHOLM SØLAUG

Nr. 20 – 22. februar 2013

Indholdsfortegnelse

1. Indbydelse til Sølaugets årsmøde/generalforsamling
2. Miljøundersøgelse af syv hørsholmske søer og Blårenden
3. Kært barn har (ikke altid) mange navne

1. Indbydelse til Hørsholm Sølaugs årsmøde/generalforsamling

Hørsholm Sølaug indbyder herved til årsmøde i det nye auditorium på Rungsted Skole

tirsdag d. 19. marts 2013 kl. 19:00-21:00

Årsmødet for 2013 indledes med et foredrag om '**De 'kongelige søer' i Hørsholm**'. Vor foredragsholder er **museumsinspektør Lisbet Hein**, der er cand. mag. i historie og dansk. Siden 1986 har Lisbeth Hein været leder af Hørsholm Egnsmuseum, hvor hun har beskæftiget sig med mange emner inden for vort områdes lokalhistorie. Foredragets titel er inspireret af, at søerne i området omkring Hørsholm Kirke var omfattet af den kongelige virketrang i 1700-tallet. Baggrunden er, at Hørsholm dengang var residensby. Der, hvor vi i dag finder Hørsholm Kirke, lå dengang det nu forsvundne Hirschholm Slot. Søerne var et vigtigt visuelt element i slotshaven, men de spillede også en rolle som spisekammer for de kongelige tafler. Lisbet Hein vil fortælle om søerne i et lokalhistorisk perspektiv, fra Springdammen i syd til Dronningedammen i nord.

Efter foredraget afholdes Hørsholm Sølaugs årlige **generalforsamling** med en dagsorden i henhold til vedtægterne:

- a) Valg af dirigent
- b) Bestyrelsens beretning for det forløbne år
- c) Forelæggelse og godkendelse af det reviderede regnskab for 2012
- d) Forelæggelse af budget for 2013 og godkendelse heraf
- e) Fastsættelse af kontingent for 2013
- f) Behandling af indkomne forslag
- g) Valg af bestyrelse og 2 suppleanter
- h) Valg af revisor og revisor-suppleant
- i) Eventuelt

Foreningens reviderede regnskab for 2012 er vedlagt dette nyhedsbrev. Budgettet for 2013 vil blive uddelt ved generalforsamlingen.

2. Miljøundersøgelse af syv hørsholmske søer og Blårenden

Hørsholm Kommune har gennem længere tid forberedt udgivelsen af en rapport om *'Biologiske forhold og miljøtilstand i syv småsøer og Blårenden'*. Rapporten indeholder resultatet af en detaljeret undersøgelse foretaget på kommunens vegne af Fiskeøkologisk Laboratorium i Helsingør. Man har undersøgt vandplanter, smådyr, fisk og vandkemi i Ubberød Dam, Springdam, Hørsholm Slotssø, Dronningedam, Kodammen, Almosen, søen ved Møllevænget, samt Blårenden. Offentliggørelsen af rapporten er blevet udsat flere gange af tekniske årsager, men så snart rapporten bliver frigivet, vil Sølaugets medlemmer få besked og blive orienteret om dens vigtigste konklusioner.

Ferskvandsbiologerne Per Gørtz og Stig Rostgaard fra Fiskeøkologisk Laboratorium (FØL) er her 'fanget på fersk gerning' under en af deres periodiske undersøgelser af vandmiljøet i Almosen.

3. Kært barn har (ikke altid) mange navne

Stort set alle de menneskeskabte søer i Hørsholm Kommunes byzone har velkendte navne, der siger noget om deres oprindelige funktion. Springdammen leverede vand til de mange springvand i den kongelige have ved Hirschholm Slot. Stampedammen og Fabrikdammen producerede vandkraft til klædefabrikation. Og Mølledammen holdt gang i vandmøllen ved Usserød Mølle.

Nogle af Hørsholm/Rungsted områdets naturskabte søer har gamle navne af forskellig oprindelse. De kan være afledt af søens geografiske beliggenhed – som det er tilfældet med f.eks. Vallerød Gadekær og Ubberød Dam. Andre navne har rødder i topografiske forhold; eksempelvis hidrører navnet 'Sjælsø' fra et gammelt dansk ord 'sial', der betyder 'fure'. Og endelig er der navne, som afspejler hørsholmsk personhistorie -- f.eks. er Gluds Dam opkaldt efter dyrlæge Poul Glud, der boede ved søen i mange år, og Stenka Dam på Mosevængets arealer efter tømmerfamilien Steinke, som i slutningen af 1800-tallet boede i den nærvæd liggende ejendom Usserød Kongevej 42B ¹⁾.

Men disse mange eksempler tilslører på en vis måde det faktum, at et stort antal af vort områdes naturskabte søer ikke har noget navn, hverken på kommunale kort eller i folke-munde. Af praktiske grunde omtales de undertiden med henvisning til den nærmest-liggende vej (f.eks. Søvangs søerne eller Vallerød Vænge søen), men søerne selv har ikke selvstændige navne. De risikerer derfor nemmere at blive blot anonyme -- og dermed også 'undværlige' -- brikker i kommunal politik og kommunal planlægning.

Sølauget har af den grund længe interesseret sig for navngivningsproblematikken og hilser en diskussion herom velkommen. Enkelte steder har de lokale sø- og bredejere allerede taget sagen i egen hånd og besluttet at navngive deres sø. Det gælder f.eks. den nordligste af de tre Søvangs-søer (beliggende i hjørnet mellem Søvang og Sdr. Jagtvej), hvor de omkringboende har vedtaget, helt uformelt og lokalt, at kalde deres sø for Elledammen, inspireret af de mange elletræer, der vokser rundt om søen (jvf. foto nr. 16 i fotoalbummet på Sølaugets hjemmeside). Og den midterste af de tre Søvangs-søer kaldes lokalt for Spejlerdammen, fordi den ligger neden for bjælkehytten Birkeholt på en grund, der ejes af de blå spejdere (jvf. foto nr. 15 på hjemmesiden).

Sølauget har spurgt efter de gældende danske regler for navngivning. Via museums-inspektør Hans Jørgen Winther Jensen fik vi oplyst følgende : Lokale initiativtagere -- f.eks. Sølauget eller en grundejerforening -- skal først (for at opfylde lovgivningens krav om 'folkelig opbakning') fremsende deres navneforslag til kommunen. Hvis forslaget bliver godtaget, vil kommunen indsende en anmodning om autorisering til Stednavne-udvalget, der herefter ved et af sine halvårslige møder drøfter og som oftest godkender velbegrundede forslag. Det er med andre ord ikke en uoverkommelig opgave at få sat officielt navn på en eller flere af de mange navnløse søer i vort område.

---

¹⁾ Denne oplysning er venligst bragt til redaktionens opmærksomhed af Kai Vagn Sørensen fra Grundejerforeningen Klædevænget – med belæg i to artikler om oprindelsen af navnet Stenka Dam offentliggjort i 'Nyt fra Museumsforeningen' (august 2011 og januar 2013).